

Inventering av fladdermöss längs Tullinge strand och ravinen upp till Tullinge gård, juni-augusti 2009

Våren 2009 fick jag i uppdrag av Botkyrka kommun att undersöka förekomsten av fladdermöss längs Tullinge strand, östra sidan av Tullingesjön och dessutom komma med förslag på eventuella skötselåtgärder för att förbättra miljön för fladdermöss.

Metodiken jag använde var att med hjälp av fladdermusdetektor spana av sträckan Tullingemaden i söder till Adler Salvius väg i norr. Jag har också undersökt den intressanta ravinen vid Tullinge gård. Området har besökts fem gånger under juni, tre under juli och sex gånger under augusti. Juli och augusti är bästa tiden att genomföra inventeringen, då även årsungarna är ute och näringssöker.

Detektorn fungerar på så sätt att den omformar fladdermössens högfrekventa ljud till hörbart ljud för våra öron. Arterna skiljer sig åt via frekvenserna, samt genom olika smattrande och knattrande läten. Genom att långsamt vandra längs inventeringssträckan i skymningen får man en bra bild av förekomsten av fladdermöss.

Vid fältbesöken antecknade jag även fågelobservationer och åtgärder som gynnar fågellivet i området. Dessa finns nämnda på några ställen i texten.

Jag har hört och sett fyra arter fladdermöss längs Tullinge strand, samt ytterligare en vid Tullinge gård. Samtliga fladdermöss är fridlysta i landet.

Fladdermöss föredrar insektsrika lokaler som gammal lövskog med gläntor, gärna i anslutning till vatten. Dammar och sjöar gynnar insektsfaunan vilket i sin tur lockar till sig fladdermössen. Detta gör inventeringsområdet invid Tullingesjön till en mycket bra fladdermuslokal. Eftersom alla arter fladdermöss är fridlysta är det av vikt att se till att denna redan idag lämpliga miljö ytterligare optimeras med tanke på fladdermössen.

Arter observerade under inventeringen samt förekomst:

Nordisk fladdermus, *Eptesicus nilssoni*

Vanlig längs Tullinge strand. Födosöker gärna längs vägen där tillgången på flygande insekter är god. Föredrar öppna gläntor även vid sidan av vägen.

Långörad fladdermus, *Plecotus auritus*

Relativt vanlig längs Tullinge strand och intill maden/våtmarken i söder. Även observerad vid Tullinge gård. Födosöker längs trädriddåer och i gläntor.

Vattenfladdermus, *Myotis daubentoni*

Vanlig över Tullingesjön vattenyta. Födosöker ofta nära stranden och kan observeras bra vid kanotklubben i söder och från bryggor i sjön. Har vid två tillfällen även observerats vid dammen ovanför Tullinge gård. Flyger troligtvis också längs vattnet i ravinen mellan Tullinge gård och sjön.

Mustaschfladdermus, *Myotis mystacinus*/Brandts fladdermus, *Myotis brandti*

Dessa två arter är mycket svåra att skilja åt i fält. Inte förrän 1958 blev det känt att man borde dela upp mustaschfladdermus i två arter.

En observation över Tullinge strandväg under senare delen av augusti. Biotopen lämpar sig bra och arten är troligen till viss del förbisedd i området.

Dvärgfladdermus, *Pipistrellus pipistrellus*

Sparsamt med observationer under inventeringen. Jag har noterat arten vid ravinen intill Tullinge gård vid två tillfällen. Arten är vår minsta och födosöker gärna inne bland träden, men också längs stigar och vägar.

Ytterligare en art skulle kunna finnas i området, nämligen **gråskimlig fladdermus, *Vespertilio murinus***. Den föredrar mer öppna landskap än vad som finns inom inventeringsområdet, men uppsöker bebyggelse som kyrkor och liknande under sensommaren och hösten. Jag har en gammal observation av gråskimlig fladdermus från 1990-talet, nära Tullinge kyrka.

Bedömning av lokal och åtgärdsbehov

Lokal A – Tullinge strandväg

Trädridån mellan Tullinge strandväg och Tullingesjön behöver gallras/röjas rätt kraftigt för att gynna fladdermössen. De trivs bäst i rätt öppna lokaler med gläntor. Det är viktigt att gamla lövträd med håligheter sparas, då de på sikt ger fladdermöss bra övervintringsmöjligheter. Trädridån nedanför Adler Salvius väg bör bevaras ganska tät, men en viss luckning ger bra gläntor där insektsfaunan lockar till sig bland annat nordisk fladdermus.

Lokal B - Tullingemaden

Tullingemaden i södra delen av Tullinge strandprojektet är en mycket givande biotop för både fladdermöss och fågellivet. Den mosaikbetonade biotopen med öppet vatten, vassområde, täta buskage och inslag med träd ger en omväxlande fauna. Med en försiktig gallring där man låter en del täta buskage vara kvar, kommer småfågellivet att utvecklas. De öppna ytorna ger fladdermössen bra möjligheter att födosöka. Det är bra om den täta skogsridån längs vägen gallras ordentligt. Även här är det bra om man sparar gamla lövträd. Jag kan nämna att i området vid Tullingemaden har bland annat följande fågelarter observerats under året (2009): vattenrall, mindre hackspett, kärrensångare, näktergal, stjärtmes, sävsparv, gärdsmyg och steglits.

Lokal C – Ravinen vid Adler Salvius väg

Ravinen, som går ner från Tullinge gård parallellt med Adler Salvius väg, är en mycket intressant biotop, framför allt för fågellivet. Här häckar bland annat gårdsmyg och grönsångare. Kattugglan häckar i trädgårdar intill och sitter ofta här. Ravinen är dessutom vintertillhåll för strömstaren, som födosöker bland nattsländelarverna i det rinnande vattnet. Den nedre delen av ravinen nära Adler Salvius väg behöver gallras. Ett parti med torra lövträd bör tas bort med tanke på risken för nedblåsta träd vid hårda vindar. Om man öppnar upp lokalen kommer fladdermössfaunan att gynnas markant.

Däremot är det bra om själva ravinen upp till Tullinge gård bevaras i befintligt skick. Anledningen är att den behövs som vinterlokal för strömstaren.

Allmänt

En annan åtgärd är att sätta upp holkar längs hela Tullinge strand, både fågel- och fladdermusholkar. Eftersom det råder brist på hålträd är detta ett mycket bra komplement.



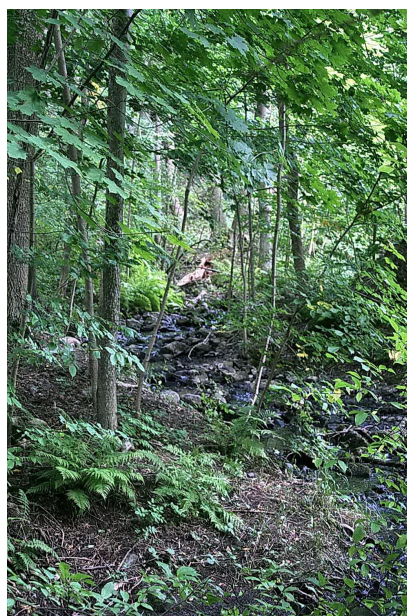
Tullingesjön, nedanför Adler Salvius väg. Mycket bra lokal för vattenfladdermus och nordisk fladdermus. Gallring förordas, men gamla träd sparas.



Tullinge strand. Den täta trädrigån bör gallras för att gynna fladdermössen och ge flanörer sjöutsikt.



Tullingemaden. Den mosaikbetonade biotopen gynnar ett rikt fågelliv, samt ger fladdermössen bra möjlighet att finna föda. Försiktig gallring behövs.



Tullinge gårdsravinen bör sparas i nuvarande skick. Bra vinterbiotop för strömstare.